

2nd IRI Health Conference

STÚROVO, 2014. DECEMBER 8-9.
SLOVAKIA

PROGRAM A ABSTRAKTY

International Research Institute s.r.o.
Komárno, Slovakia

2014

© International Research Institute s.r.o., 2014
Editor © KARLOVITZ János Tibor

**IRI Health Conference. Komárno, 2014. December 8-9.
Program a abstrakty**

Editor KARLOVITZ János Tibor

**Vydal: INTERNATIONAL RESEARCH INSTITUTE s.r.o.
Odborárov 1320/46
945 01 Komárno
Slovakia**

ISBN 978-80-89691-14-2

2nd IRI Health Conference

Helyszín:

Hotel Thermal, **Esztergom-terem, Stúrovo**
Szlovákia

Tudományos bizottság

Dr. Kiss-Tóth Emőke, Miskolci Egyetem, Miskolc
Dr. Kovács Zoltán, Babes-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
Dr. Török Szabolcs, Semmelweis Egyetem, Budapest
Harjánné Dr. Brantmüller Éva, Pécsi Tudományegyetem, Pécs
Rucska Andrea, Miskolci Egyetem, Miskolc

Program

2014. december 8. (hétfő)

11.00-12.40 – 1. szekció: Health in Adulthood

Renáta Jávorné Erdei, Péter Takács, Gergely Fábrián: Relation of health condition and quality of life. Examination of the quality of life of the disadvantaged population in Nyíregyháza by the FT quality of life index
Tímea Barzó: Medical liability in the light of New Hungarian Civil Code
Mária Bajner: Mental illness in the World of Academia
Ágnes Nagy, Viktória Prémusz, Viktória Bobály, Gabriella Hegyi: Lifestyle change in the 21st century: the role of dance in the therapy of chronic stress
Júlia Patakiné Bősze, Ágnes Tarsoly-Huszár: Sport Schools and Sport Students from Different Approaches

12.40-13.00: Coffee Break

13.00-15.00 – 2. szekció: Some Current Issues

Alexandra Makai, Viktória Prémusz, Kata Füge, Mária Figler, Kinga Lampek: Social participation and health among ageing people in East-Central Europe
Viktória Prémusz, Alexandra Makai, Viktória Bobály, Kata Füge, Kinga Lampek: Physical activity, sense of control and self-reported health of elderly in five transition countries
Judit Gombás: Materialistic thinking and its mental-hygienic implications among students of Budapest Business School (BBS)
Anita Barth, Ildikó Nagy, János Kiss: Comparison the psychological wellbeing of university students from Hungary and Romania
Bence Cselik, Márta Szmodis, Gábor Szőts, Pongrác Ács: Study of Dimensions of physical activity at school age in Hungary
János Gábor Fintor: Everyday physical activity as seen by students in Nyíregyháza

2014. december 9. (kedd)

9.00-10.40 – 3. szekció: Prevenció

Karácsony Ilona, Albrecht Hanna, Harjánné Brantmüller Éva: A védőnő szerepe a várandósság alatt jelentkező anaemiában
Sósné Pintye Mária: Az olvasáselsajátítás kezdeti szakaszának nyelvi-kognitív háttérösszefüggései egy vizsgálat tükrében
Soós Rita, Prisztóka Gyöngyvér: Drog- és dopping-prevenció a közoktatásban
Horváth Szilvia: Pedagógus burnout prevenciójának lehetőségei
Nagy Edit, Nagy Ferenc: A burnout jelenség megnyilvánulása globalizált világunkban

10.40-11.00: Szünet

11.00-13.00 – 4. szekció: Rehabilitáció

Bobály Viktória, Prémusz Viktória, Győrfi Attila, Járomi Melinda, Tigyi Zoltánné Pusztafalvi Henriette: Fogyatékkal élők mozgásképeségeinek fejlesztése modern táncsal
Harjánné Brantmüller Éva, Sélleyné Gyuró Mónika, Karácsony Ilona: Down-szindrómások járás- és önellátási képességének alakulása a tápláltsági állapot függvényében
Skopkó Boglárka Emese, Szepesi Márta, Liska Orsolya, Redl Pál: Mentálisan sérült páciensek fogazati állapotának felmérése
Vámosiné Rovó Gyöngyvér: A pszichikailag akadályozottak célcsoportja munkáltatói aspektusból
Takács István, Szalai Katalin: Állatasszisztált pedagógiai tevékenységek mentálhigiénés vonatkozásai
Laki Ildikó: Norma és értékrend a társadalom hálójában

13.00-13.40: Szünet

13.40-15.20 – 5. szekció: Életminőség és sport

Harsányi Gergely, Szokolai Viola, Elbert Gábor, Nagy Zsolt B.: Genetikai vonatkozások a szalagsérülések prevenciójában és sportorvoslásában
Szokolai Viola, Harsányi Gergely, Elbert Gábor, Nagy Zsolt B.: Genetikai vonatkozások a sportorvoslásban és a tehetség-gondozásban
Andrásné Teleki Judit: Sporttal az iskolai agresszió ellen
Herpainé Lakó Judit: A testi-lelki egészséget védő faktorok szerepe nagyszülők és unokáik életében
Rucska Andrea, Kiss Tóth Emőke: Lehetséges környezetszennyezéssel terhelt község lakosságának egészségi állapot-vizsgálatának lehetőségei

15.20-15.30: Szünet

15.30-17.10 – 6. szekció: Egészségügy aktuális kérdései

Judit Huszti, Rozália Jakabné Somogyi: Medzinárodný projekt EU IMED KOMM. Interkultúrna lekárska komunikácia v Európe (DE/12/LLP-LdV/TOI/147501)
Tóvári Anett, Hermann Mária, Tóvári Ferenc, Prisztóka Gyöngyvér, Kránicz János: Komplex, három hetes kezelés programjának hatása a túlsúlyos betegek csípő- és térdízületére
Gönczi Kinga, Lukács Andrea: Egészségügyi szolgáltatások vendég-elégedettségi vizsgálata a magyarországi gyógy-és termálfürdőkben
Melczer Csaba, Melczer László, Oláh András, Welker Zsanett, Ács Pongrác: Szívelégtelen betegek fizikai aktivitásmérésének telemetriás lehetőségei
Bordás Sándor: A magyar kultúra történelmi traumáinak hatása napjainkban

Abstrakty

Sporttal az iskolai agresszió ellen

ANDRÁSNÉ TELEKI Judit

**Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar,
Hajdúböszörmény**

telekij@ped.unideb.hu

Az agresszió, a gyengébbekkel szembeni erőteljes viselkedés, nem ismeretlen jelenség, más országok mellett Magyarország is küszködik ezzel a problémával. Az agresszió jelensége egyre gyakoribb, és egyre változatosabb formában jelenik meg, de a legnagyobb probléma, hogy egyre fiatalabb korosztályokat is érint. Az agresszió agressziót szül, amely ma már az iskolákban is egyre jellemzőbbé válik. A vizsgálat célja annak a feltárása, hogy a tanulók agresszív viselkedése milyen mértékben fékezhető a rendszeres sporttevékenységgel. Lehet-e a sport hatékony prevenció eszköz az iskolai agresszió megfékezésében? Segíthet-e ebben az iskolai mindennapos testnevelés és az iskolán kívüli sport? A sport által megtanulhatják-e a fiatalok az indulataikat, feszültségeiket kezelni?

A vizsgálat, az iskolai agresszió különböző módozatai közül, csak a tanulók egymás elleni agressziójára terjedt ki. A vizsgálatban két fővárosi és városi és 1 kistelepülés iskolája vett részt. Alkalmazott módszerek, interjúk és esettanulmányok. A minta 14-16 éves önként jelentkező fiú tanulókból állt, akik, agresszív viselkedésűnek jellemezték magukat. A vizsgálatban részt vevők száma 17 fő. (N=17)

A kutatás során megismert tanulók többségénél, az agresszív viselkedés okai között a családi okok, családi problémák, körülmények, feszültségek, neveltetés, az elfojtott és felgyülemlett érzelmek szerepelnek. A vizsgálati eredmények megerősítették, hogy a felgyülemlett sérelmek okozta stressz, feszültség a sport által oldódik, fejlődik az önismeret, kialakul az érzelmi egyensúly. A rendszeresen végzett sporttevékenység eredményeként nemcsak a negatív (agresszív) viselkedés szignifikáns csökkenése tapasztalható, hanem az iskolai teljesítmény javulása is.

Az interjúk és esettanulmányok összefésülése alapján kapott eredmények azt igazolják, hogy a tanulók agresszív viselkedése sporttevékenységgel fékezhető. A rendszeresen végzett feszültségcsökkentő sporttevékenység, elősegíti a motorikus nyugtalanság leépítését. Az is bizonyítást nyert, hogy az eredményességhez szükséges az iskola részéről a minél változatosabb sport-program szervezése, az iskolai sportfoglalkozások, sportkörök mellett diáksport egyesületek működtetése, vagyis a sporttevékenységre való ösztönzés.

Mental illness in the World of Academia

BAJNER Mária

Pécsi Tudományegyetem IGYK, Szekszárd

bajner@igyk.pte.hu

Our society is considered to be callous about both physical and mental illness. The labour market is not tolerant with those who have difficulties in meeting the demands of the competitive dog race, and who are weak and not able to toughen up. One would only hope that academia would be more enlightened about such matters, but the present paper will disclose some background information – based on the findings of therapists' reports and surveys - which seems to contradict public assumption. Both primary and secondary resources were used in the research phase with special emphasis on online polls and interviews the results of which will be discussed in the study.

Although it is compulsory for educators to get a medical check-up every other year it still refers to "general health issues" rather than forms of mental illness. Those who are suffering from any kind of chronic mental health problems (from chronic depression to panic attacks) would suppose that academe is a secure, sheltered places for them due to its flexibility and protective atmosphere, and the relatively safe work environment, which might be true till their "secret disability" is revealed. Once the word gets out the stigma is placed.

The aim of this paper is threefold: First, it attempts to define mental hygiene and its most prevalent cases - concerning individuals of the academic staff - as they manifest themselves behind the gate of higher education institutions. Then it will raise the topic of job-related illnesses, the relevancy of "mobbing" and "burnout" as a consequence to psychic and/or professional overload and professional rivalry. Finally, the paper tries to call attention to social awareness and responsibility toward mental illness irrespective of the person's social status or education background by addressing a problem that has no name least of all face.

Comparison the psychological wellbeing of university students from Hungary and Romania

Anita BARTH, Ildikó NAGY, János KISS

University of Debrecen, Faculty of Health, Debrecen

barthanita@hotmail.com, ildinagy10@gmail.com, kiss.janos@foh.unideb.hu

The purpose of this study was to examine the relationships of psychological wellbeing, stress and conflict handling styles among university students from Hungary and Romania. The sample (N=237) consisted of 147 students from University of Debrecen and 90 students from The University of Oradea and Partium Christian University. We used an anonym questionnaire which consists of 76 items. This questionnaire included socio-demographic data, Depression Anxiety and Stress Scale (DASS-21), Ryff's Psychological Wellbeing Scale (PWBS-18) and Thomas-Kilmann Conflict Mode Instrument (TKI). Mean frequency, variance, independent sample T-test, Mann-Whitney U test and correlation analyses were conducted for investigation using the SPSS-20 statistic programme. Result of the research showed that 40,9% of the respondents reported moderate+ stress symptoms. Moreover the students reach the lowest mean in the autonomy (*mean: 12,25*) and environmental mastery (*mean: 12,24*) of psychological wellbeing. They prefer the avoid conflict strategy (*mean: 6,7*). We also found that there is significant difference in the stress level ($p=0,042$) among students. The students from Hungary reach higher stress level. Moreover the students from University of Debrecen reach lower scores on dimensions of psychological wellbeing. The difference is significant in autonomy ($p=0,005$) and purpose in life ($p=0,018$). In conclusion the results show that university students are exposed to several stress and conflict sources and they do not use the best conflict handling style. Therefore the universities should pay necessary attention to the fact that many more students need mental health services than who actually access them.

Medical liability in the light of New Hungarian Civil Code

Tímea BARZÓ

University of Miskolc, Miskolc

civba@uni-miskolc.hu

The number of medical malpractice lawsuits filed each year in Hungary has considerably increased since the change of regime. The judicial decisions and practices on determining and awarding wrongful damages recoverable for medical malpractices in the Hungarian civil law have been developing for decades. In the meantime, a new Hungarian Civil Code (Act V of 2013) has entered into force on 15th March 2014, which among others, necessitates the reevaluation of assessment of damages recoverable for medical malpractices.

Patients applying for treatment in the public care sector do not contract in a traditional sense but rather, according to the general view – followed by the courts as well – a contract for services, of a specific character is to be construed between the patient and the health care provider. Thus medical treatment is provided on a contractual basis, that is why we can assume that the liability of doctors and hospitals is a contractual liability.

In the older Civil Code (Act IV of 1959) tort law was an unified system applying the same rules for liability in tort and for breach of contract. So the differences between non-contractual and contractual liability were irrelevant in medical malpractice cases. However, the new Civil Code *implies a stricter liability for damages in the case of breach of contract and stricter rules for exempting the party in breach from compensation obligations*. „The said party shall be relieved of liability if able to prove that the damage occurred in consequence of unforeseen circumstances beyond his control, and there had been no reasonable cause to take action for preventing or mitigating the damage.” So the opportunities to exempt healthcare providers from these obligations have become limited compared to previous regulations. Changing Health Care Law (Act CLIV of 1997) which was aimed at further integrating the established judicial practices into legislation, stipulates the application of the rules for liability for damages resulting from medical malpractice in non-contractual situations.

Another important area of the lecture is the institution of restitution, which replaced the reimbursement of non-pecuniary damages. *The mere fact of infringement allows setting restitution*. Taking into consideration the current resources in staff and equipment available in healthcare, this regulation may promote claims for restitution impartial.

Fogyatékkal élők mozgásképeségeinek fejlesztése modern táncsal

**BOBÁLY Viktória¹, PRÉMUSZ Viktória¹, GYÓRFI Attila², JÁROMI Melinda³,
TIGYI Zoltánné PUSZTAFALVI Henriette⁴**

¹Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Doktori Iskola

²Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Rekreációs szervező és egészségfejlesztő Szak

³Pécsi Tudományegyetem, Fizioterápiás és Sporttudományi Intézet

⁴Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségbiztosítási Intézet,
Egészségfejlesztési és Népegészségügyi Tanszék

Kapcsolattartó szerző: Bobály Viktória, viktorina.bobaly@gmail.com

Bevezetés. Az értelmi fogyatékossgal járó tünetek nem csak a személyiség-, hanem a mozgásfejlődés folyamatára is negatív hatással vannak. A művészi formák használatának nagy jelentősége van azoknál az embereknél, akiknél ilyen problémák állnak fenn (Merényi, 2010). A különböző művészetterápiák segítségével azonban könnyebbé válhat az önkifejezés folyamata (Kulcsár, 1999). A hazai és nemzetközi irodalmakat tekintve azonban a fő hangsúlyt inkább a passzív, manuális terápiákra fektetik, az aktív, mozgásfejlesztésre irányuló foglalkozásokkal szemben.

Kutatás célja. Egy olyan mozgásprogram kidolgozása, melyben a zene és a modern tánc eszközeinek segítségével az egyes mozgásképeségekre irányuló gyakorlatok és műszeres mérések segítségével az intervenciók hatékonyságának mérhetővé tétele is megvalósul.

Vizsgálati anyag és módszer. Az intervenciót 3 hónapon keresztül végezzük kezdetben heti 2X60perces, majd másfél hónap elteltével heti 3X90perces gyakorisággal, N=60.

A vizsgált betegcsoportok: autizmus, Down-szindróma, enyhe és közepes súlyos értelmi fogyatékossg. Kizárási kritériumként az érzékszervi és mozgásszervi fogyatékossgot határoztuk meg. A vizsgált személyek életkora 15 és 25 év közötti. A vizsgált mozgásképeségek fejlődésének mértékét a program elkezdése előtt, másfél hónap után, majd a program befejezése után, 8 sportélettani teszt segítségével határozzuk meg (Ángyán, 1995).

Eredmények. Egy hasonló mozgásprogram keretei között autisztikus tünetekkel rendelkező fiatal felnőttekkel végeztük a vizsgálatot. A 2 hónapos mozgásprogram során heti három alkalommal másfél órás időintervallumokban történt az intervenció. A foglalkozáson 10 autista fiatal (átlag életkor: 16,8év) vett részt. Egy értékelést végeztünk a különböző mozgásképeségekre nézve a mozgásprogram megkezdése előtt, egyet pedig a 2 hónap eltelte után és ezt a két értéket összehasonlítva kaptunk végleges eredményt. A vizsgálatok azt mutatták, hogy a különböző mozgásképeségek fejlődése mellett a kommunikációs, szociális képességek terén is fejlődést lehetett megfigyelni (Bobály, 2013). Jelen kutatás eredményeit az előadás során részletesen bemutatjuk.

Következtetés. A fogyatékkal élők társadalomba való beilleszkedése még mindig nehezített folyamat, melynek egyik oka a fogyatékossg tüneteiből fakadó személyiséget érintő gátak, melyek nehezítik szociális és kommunikációs képességeiket, így az önkifejezés és ez által a beilleszkedés is nehezített számukra (Lányiné, 1998). A fogyatékkal élők esetében azt látjuk, hogy verbalitásuk hatékonyságának hiányában szenvednek, főleg a másokkal történő kapcsolattartás terén. Első sorban ebben segíthet a tánc (Christie, P.–Newson, E. 1997).

A magyar kultúra történelmi traumáinak hatása napjainkban

BORDÁS Sándor
Kodolányi János Főiskola
bordassandor@kodolanyi.hu

Ellentmondásosak az értékeken alapuló információk, melyek a magyarországi lakosokat érik ma, sőt rosszak a mentálhigiénés állapotok, Kopp Mária (2006) kutatásai, az anómiás állapot előretöréséről szólnak. A társadalmi normák, közös erkölcsi elvek meggyengülése, a közös jövőkép, a társadalmi szolidaritás hiánya vált jellemzővé. Ez a lelkiállapot állandó bizonytalanságot, „tanult tehetetlenséget”, krónikus stressz állapotot eredményez. A hosszú távú tervezés lehetősége, az egységes világkép alapvető emberi igény, ami a legfontosabb kockázati tényező a mai magyar társadalomban, különösen a férfiak, idő előtti egészségromlásának és halálzásának hátterében a tervezés hiánya, ami különösen súlyos problémát jelent a társadalom esélytelen, leszakadó rétegeiben. A fogyasztói értékrend előretörését látjuk, mely az anómiás állapot kialakulásának kedvez. A már említett Kopp Mária 2002-2006 vizsgálatait azt mutatták, hogy 4 év alatt az anómia 70%-al emelkedett (az ember egyik napról a másikra él, nincs értelme terveket szőni. 70%-a azt válaszolta, hogy a legbiztosabb nem bízni senkiben, a társadalmi tőke (a bizalmi rendszer) erodálódik. A depresszió növekedett – öngyilkosságba menekülés, bár csökkent (jelenleg a 9. helyen vagyunk a világon), ugyanakkor növekedett a máj cirrhosis, az alkoholizmus, amit egy alternatív öngyilkossági formának is felfoghatunk. A mai magyar kultúra markáns megosztottsága, különösen a nemzeti értékek területén, valószínű egyedülálló jelenség Európában, melynek gyökereit szintén a szocializációs folyamatokban kereshetjük. Ahogy az öngyilkosság, bizonyos értelemben a szocializációs folyamatok következménye, melynek motivációs háttere, a nyelvünkben is beépült, hasonló módon szocializálódtak kultúránkban a megosztottság folyamatai is, már-már skizoid szinten. Egy vélemény megjelenését a médiában, hamarosan követi a vélemény 180 fokos fordulata, amely teljes káoszt okozhat a kultúra tagjainak gondolkodásában, vonatkozzon az nemzeti értékekre, oktatásra, gazdaságra, egészségügyre stb. Nincs a kultúrán belül, a politikai elitek között egy megegyezés, egy közös narratíva, amely a magyar kultúra alapértékeire vonatkozna, sőt harc van, nem másként gondolkodó ellenfeleket látnak egymásban, hanem ellenségeket, és ellenségképeket kreálnak. Carl Rogers gondolatvilága távol áll a mai magyar politikai elit gondolkodásától, melyben egyik sarkalatos kérdése valahogy így hangzik,... megengedhetem-e magamnak azt, hogy a másik ember másként gondolkodjon, mint én?...Eddig eljutni nehéz, és úgy tűnik, nem engedhetik meg, mert azt vallják, hogy mindenkinek úgy kell gondolkodnia, ahogy ők gondolkodnak.

Az előadás egy 2013-ban végzett kutatásról szól, mely igyekszik a fenti kérdéseket, a teljesség igénye nélkül, történelmi, lélektani, szociálpszichológiai szempontból megközelíteni, a szocializációra, a kommunikációra, a kultúrák dimenzióira (Geert Hofstede) helyezve a hangsúlyt. A felmérés a magyar kultúra történelemben elszenvedett traumáit, az ebből fennmaradt feszültségeket kutatja, majd Geert Hofstede kulturális dimenziói mentén igyekszik összefüggéseket találni, a mentálhigiénés állapotok javítását tűzve ki célul, a kutatás eredményeire tervezett konfliktusmegoldó programok segítségével.

Study of Dimensions of physical activity at school age in Hungary

Bence CSELIK¹, Márta SZMODIS², Gábor SZÓTS³, Pongrác ÁCS⁴

**PTE Faculty of Health Sciences, Graduate school of Health Sciences
Semmelweis University Faculty of Physical Education and Sports, Department
of Health Sciences and Sports Medicine**

PTE Faculty of Health Sciences, Physiotherapy and Sports Sciences

cselik@icwip.hu, pong rac.acs@etk.pte.hu

Introduction. It is an old ambition to create the balance between nature and society (including the individual and the group of individuals). Sports, daily exercises, regular exercises are so important to infuse social role and make a significant contribution to social welfare. Our research mainly focuses on the elementary school children's health consciousness; its actuality can be proved by the growth of obesity at younger and younger age.

Method. In the whole sample (N = 3402), 7–18 aged boys' (n = 1683) and girls' (n = 1697) data were collected. During the statistical analyses we used IBM SPSS Statistics Version 20 and Microsoft Excel 2010, moreover, thanks to the personal codes, which not only helped to compare, Children could fill out the questionnaires (mostly closed questions included) with the help of their parents -depending on their age- while staying anonymous.

Results. As a conclusion of the results it can be stated that half of the children do some sport activities for at least 2-3 times a week besides the PE classes. According to the BMI in our sample 25% of the children were overweight or obese. The difference between genders was not significant except the 18 aged. We can also declare that the mixed and varied nutrition occurs in their everyday lives.

Summary. In connection with the survey it can be said, that the nutritional and physical habits were changed positively. We can also state that Children have deep knowledge about health and the importance of physical activities. Important: Children's regular, relative Body Mass based screening. Providing extra sports opportunities for obese and overweight children, furthermore, start to teach them healthy lifestyle in time.

Everyday physical activity as seen by students in Nyíregyháza

János Gábor FINTOR

**University of Debrecen, Doctoral School of Humanities,
Doctoral Programme of Socio-Historical Connections of Education and Culture
fintor.gabor@gmail.com**

There have been a number of researchers who called our attention to the importance of physical activity outside school (Kozma, 2001). Within this framework one can find entertainment and taking part in community programs (Juhász - Forray, 2008, Pusztai, 2009), for example regular physical activity, doing sports, of which a number of beneficial physical and physiological effects are known (Pikó-Keresztes 2007, Héjjas 2006).

However, considering the international suggestions (Strong et al, 2005), young people in Hungary do not do sports (and are not active physically) as much as it would be appropriate (Halmai-Németh, 2010),

We agree with those researchers who state that one has to start getting acquainted with everyday physical activity in as early an age as possible, therefore physical activity in school has a fundamental role in shaping the quality of one's physical activity in later years (Bognár et al, 2005).

The popularity of P.E. lessons have already been proven by a number of researchers (Hamar 2008, Neulinger 2009), although they have also stated that this ratio, as well as the ratio of frequency of doing sports is gradually decreasing towards later years (Perényi, 2010).

The introduction of everyday physical activity is an important milestone in the field of physical education. In the case of successful implementation of the aims the performance of children may positively be affected with the help of physical education (Mikulán, 2013).

On one hand, the aim of our research is to map the different positive and negative values present in the examined sample that are closely connected to everyday physical activity. On the other hand, we would like to see how important do they value physical activity as compared to the other school subjects. The research was conducted in the form of a self-completing questionnaire in four different institutions in Nyíregyháza (N=285), in May 2014. During evaluation, we have used the multivariate function analysis besides frequency researches and cross table reference.

According to our researches, the proportion of students who agree with the positive statements in connection with the introduction of everyday physical education (for example "I started doing sports (69.9%)", "I became more skilful" (71.8%) "now I know more kinds of sports" (75%)) is significantly larger than those who agree with the negative statements (for example "much less time could be spent on other things" (36.1%)).

The majority of those in the sample consider physical education as important as other school subjects, however, boys think it is significantly more important than the girls (Pearson Chi-Square=0.000).

Appearance of conscious health behaviour among elementary school students in Nyíregyháza

János Gábor FINTOR, József SZABÓ

**University of Debrecen, Doctoral School of Humanities,
Doctoral Programme of Socio-Historical Connections of Education and Culture,
Debrecen Televízió**

fintor.gabor@gmail.com, szabo.jozsef@dtv.hu

The results of the year 2010 of the cross-national study titled '*Health-Behaviour in School-aged Children*' in cooperation with the World Health organization (WHO) clearly stated that the improvement of the quality of the nutrition of young people should seriously be considered in international framework. Among elementary school children in Hungary the ratio of those who thought themselves to be overweight was higher than in most countries of Europe (Németh, 2010). The risk behaviour factors include, among others, the average frequency of smoking. The ratio of those who consume alcohol on a weekly basis can be rated as medium compared to the European average (Schmid-Fotiou, 2008). As opposed to this, it can also be stated that considering the international suggestions (Strong et al, 2005), young people in Hungary do not do sports as much as it would be appropriate (Halmai-Németh, 2010), although the physical activity positively correlates with conscious health behaviour (Tari – Keresztes, 2009). The children in the age group presented in the study spend most of their time in front of the television or the computer (Ács-Borsos-Rétsági 2011, IPSOS 2012, Fintor 2014b).

The aim of our study is to explore the health behaviour of the children in the age group of 10-14 years, that, compared to literature, what kind of harmful habits are present among them, what is the quality of their nutrition. Furthermore, we have studied their habits concerning doing sports, and their free-time activities.

The research was conducted in the form of a self-completing questionnaire in four different institutions in Nyíregyháza (N=285), in May 2014. During evaluation, we have used the multivariate function analysis besides frequency researches and cross table reference.

According to our results 85.8% of the students have never smoked a cigarette, but in the case of alcohol consummation, significant differences can be seen related to sex and grade. 43.2% of the students have breakfast on each of the schooldays of the week. The girls consume significantly more vegetables and fruits than the boys; however, doing sports regularly is more frequent among the latter (Pearson Chi-Square=0.000). Our study shows that 56.3% of the children watch television more than 1 hour per an average day, which is true in the weekends for 71.2% of the children; in the case of internet usage, this ratio is 54.3% during weekdays and 60% in the weekends.

Materialistic thinking and its mental-hygienic implications among students of Budapest Business School (BBS)

Judit GOMBÁS

Budapesti Business School

judit.gombas@gmail.com

Research has demonstrated that materialistically thinking people have to cope with a higher number and more grievous psychic-mental, as well as physical and health problems than persons who emphasize non-materialistic and alternative values. The messages of consumer societies encourage materialistic thinking, but several other factors are known that enhance the aspiration after material goods, reputation, attractive appearance and external recognition.

My survey, based on the shortened Hungarian version of the Aspiration Index (Martos, Szabó, Rózsa 2006), seeks to answer the question whether the value patterns of the students of BBS differ from the results established for other Hungarian sample groups. The scales of the Aspiration Index measure extrinsic (materialistic) motivation, intrinsic (relationship-, community- and development-oriented) motivation and health-related motivation.

I assume that students of BBS can be described with a higher frequency of extrinsic motivation over intrinsic and health-related motivations. I also conjecture that this pattern is visible in a comparison with other external groups. The third aspect of my analysis is the correlation of age, gender, residential area, family background, educational attainment, future plans and religiosity with the students' subjective sense of happiness, as well as with their physical and mental health and the scales of the Aspiration Index.

My research has been based on the initial assumption that the materialistic attitudes of BBS students can be explained with at least two important factors besides their age: the economic profile of their training and earlier socializing factors. The results outline the attitudes of our future economic experts, which show not only the most probable prognostics of the physical-mental health of this generation, but also predict a very probable scenario of the value orientation of the economic and commercial sphere, which may have thorough-going social consequences.

Egészségügyi szolgáltatások vendég-elégedettségi vizsgálata a magyarországi gyógy-és termálfürdőkben

GÖNCZI Kinga, LUKÁCS Andrea

Miskolci Egyetem Egészségügyi Kar

kinga.gonczi@gmail.com, efklandi@uni-miskolc.hu

Bevezetés és célkitűzése. Az ország különleges turisztikai vonzereje a világviszonylatban is kiemelkedő jelentőségű termálvízkészlete. A gyógyvizes hőforrások az ország valamennyi régiójában előfordulnak, és számos gyógyfürdőt táplálnak. A fürdők nem csak a kikapcsolódás, hanem az általános jó közérzetnek, a testi és szellemi egészség megőrzésének, valamint gyógyászati kezeléseknek is színterei. A kutatásban arra kerestem a választ, hogy mennyire elégedettek a hazai látogatók a magyarországi gyógy- és termálfürdők egészségügyi szolgáltatásaival.

Anyag és módszer. A vizsgálatban 249 személy (103 férfi és 146 nő) töltött ki kérdőívet és válaszolt a fürdők gyógyászati szolgáltatásaira vonatkozó és demográfiai kérdésekre. A megkérdezettek átlagos életkora 46,85 ($\pm 18,15$) év volt. A felmérésre 2014 nyarán került sor 5 vidéki gyógy- és termálfürdőben (Bogács, Miskolc, Orosháza, Sárovar, Tiszaújváros). Az adatok bemutatása átlagban, szórásban és gyakoriságban, míg az összehasonlítás F-próbával és Khi-négyzet próbával történt az SPSS Statisztikai program 22.0 verziójával.

Eredmények. A fürdőlátogatók között nem volt szignifikáns eltérés életkorban ($F_{(4, 244)}=1,300$; $p=0,271$) és a nemek arányában ($\chi^2_{(df=4)}=4,099$; $p=0,393$). A megkérdezettek 36%-a rendelkezik egészségpénztárral vagy Széchenyi Pihenőkártyával 26%-os fürdő-kihasználtsággal. A látogatás fő motivációja elsősorban az aktív szabadidő eltöltés, szórakozás (53%), de az egészségmegőrzés (26%) és rehabilitációs kezelések (19%) miatt is gyakran felkeresik a fürdőket. A gyógyvíz minősége a legfontosabb egy fürdő kiválasztásakor, míg az imázs kevésbé meghatározó. A válaszadók 40% mozgásszervi megbetegedéssel, míg 10% szív- és érrendszeri problémákkal küzd. Saját motiváció miatt 35 %, orvosi ajánlásra 65% vett igénybe gyógykezelést. A legtöbbet igénybevett gyógyászati kezelés a gyógmasszázs, míg a legkevésbé értékelt az iszappakolás és a víz alatti sugármasszázs. A válaszadók 46 %-a személyes kapcsolatok útján szerez információt a fürdőről, míg az internetről csak 17% tájékozódik.

Következtetés. A vendégek elégedettek a vidéki gyógy- és termálfürdők gyógyászati szolgáltatásaival. A prevenció céljával igénybevett gyógykezelések száma még növelhető. Az egészségpénztárral és SZÉP kártyával rendelkezők száma, valamint ezek kihasználtsága alacsony. A vendégek kedvező véleménye a fürdőről befolyásolhatja a látogatók számát, hiszen a szóbeli tájékoztatás, az ismerősöktől kapott ajánlás még mindig a leggyakoribb információs forrás.

Down-szindrómások járás- és önellátási képességének alakulása a tápláltsági állapot függvényében

HARJÁNNÉ BRANTMÜLLER Éva¹, SÉLLEYNÉ GYURÓ Mónika²,
KARÁCSONY Ilona³

Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar

¹evabrantmuller@gmail.com, ²monika.gyuro@etk.pte.hu,

³ilona.karacsony@gmail.com

Bevezetés. A Down-szindrómások járás- és önellátási képességének fejlettségét befolyásolja a testsúlyuk alakulása, ezzel nagymértékben definiálva életminőségüket.

Célkitűzés. A body mass index meghatározását követően, feltérképezni a tápláltsági állapot hatását két objektív életminőségi faktorra, a járás- és önellátási képességre.

Módszer. A 3-35 év közötti családban élő Down-szindrómások adatgyűjtése hét, míg az intézetben élők tizenhárom megyére terjedt ki. A vizsgált 183 esetből 76 fő bentlakásos intézetben, 107 fő családban élt. A kvantitatív, keresztmetszeti vizsgálat során kényelmi mintavétel történt. A saját szerkesztésű moduláris kérdőívek kitöltését védőnők és gondozónők segítették. Az adatok kiértékelése Chi négyzet próbával, Fisher Exact teszttel, és Spearman féle rang-korrelációs számítással történt.

Eredmények. A felnőttek 50,6%-a, addig a gyerekek 26,1%-a tartozott a túlsúlyos, illetve elhízott kategóriába. A vizsgáltak 41,5%-a intézetben, 58,5%-a családban élt. A tartózkodási hely szignifikáns kapcsolatot mutatott a testtömeg index alakulásával ($p < 0,001$). A családban élőkénél a túlsúlyosak, elhízottak, az intézetben élőkénél a soványak jelentek meg hangsúlyosan. A járás- és önellátási képesség tekintetében a családban élők jelentősen magasabb fejlettséget értek el ($p < 0,001$). A testsúly lemaradása szignifikánsan rontotta a járás- ($p = 0,001$) és önellátási képességet ($p = 0,008$), míg a túlsúly illetve elhízás kevésbé befolyásolta negatívan.

Megbeszélés. Megdőlni látszik az a tétel, mely szerint a Down-szindrómások fokozottabban hajlamosak elhízásra, mint az átlagember. Ugyanakkor a felnőttek kedvezőtlen súlygyarapodása felhívja a figyelmet a rendszeres mozgás és az egészséges táplálkozás szükségességére. Az intézetben élők szignifikánsan rosszabb tápláltsági állapota és az ezzel együtt járó alacsony járás- és önellátási fejlettsége a bentlakásos intézmények megreformálását sürgeti. Az intézeti lét negatívan befolyásolja a járás- és önellátási képességet, és ezzel számottevően rontja a Down-szindrómások életminőségét.

Genetikai vonatkozások a szalagsérülések prevenciójában és sportorvoslásában

HARSÁNYI Gergely^{1,2}, SZOKOLAI Viola¹, ELBERT Gábor³, NAGY Zsolt B.²

1 Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar

Egészségtudományi Doktori Iskola

2 Genetikával Az Egészségért Egyesület

3 Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Fizioterápiás és Sporttudományi Intézet

**harsanyi_gergely@yahoo.com, szokolai.viola@gmail.com,
elberteam@gmail.com, dr.nagy.zsolt@gmail.com**

A sportsérülések során a szalagok elszakadhatnak a csonton lévő tapadásuknál vagy az állományukban. A sérülés típusa attól függ, hogy a szalagot milyen mértékű terhelés érte. A szalagsérülések sok esetben váratlanul lépnek fel, és jelentősen befolyásolják a edzőmunkát vagy a sportolói pályafutást. Az elmúlt 30 év kutatásai rámutatottak arra, hogy az ínproblémák és szalagsérülések kialakulásában genetikai tényezők is szerepet játszanak. A szalagsérülésekre hajlamosító géneváltozatok a szalag strukturális felépítéséért felelős kollagén fehérjéket kódolják. Összesen 4 kandidáns gén polimorfizmus vizsgálatával a sportorvos hatékony javaslatokat tehet az egyén számára a sportválasztásban, a szalagsérülések elkerülésében és megelőzésében. A genetikai lelet kiegészíti az eszközös felmérések és ambuláns laborvizsgálatok eredményeit. A genetikai eredmény alapján olyan diagnosztikai protokoll dolgozható ki, amely során a kollagén 1A1-, a kollagén 1A5-, a tenascin- és a mátrix metalloproteináz 3 géneváltozatok ismeretében egyénre szabott eszközös felmérések és edzéstervek javasolhatóak gyermek és serdülőkorú sportolóknál az Achilles-ín és váll diszlokációjával járó szalagsérülések prevenciójában. A sportolók egyénre szabott felkészítése multidiszciplináris szemléletmódot igényel, azaz ahhoz számos tudományterületből (sportorvostan, sportgenetika, sportpszichológia, stb.) származó információk integrálása szükséges. Az egyesületek és akadémiák sport tehetség-gondozásának fontos eleme a váratlan sérülések kialakulásának minimalizálása. A genetikai vizsgálatok részét képezik az orvosi protokollnak, mellyel az egészséget óvva lehet a maximális sportteljesítményt elérni.

A testi-lelki egészséget védő faktorok szerepe nagyszülők és unokáik életében

HERPAINÉ LAKÓ Judit

Eszterházy Károly Főiskola

lako@ektf.hu

Előadásunk fókuszában az egyes testi-lelki egészséget védő faktorok szerepe áll, különös tekintettel a család – azon belül is a nagyszülők – és a testedzés vonatkozásaira. Napjainkban kiemelt szerepet és feladatot jelent a családok számára az idősekkel (nagyszülőkkel) való foglalkozás, illetve bevonásuk az unoka - az élet minden területére kiterjedő - nevelésébe.

A sport, a fizikai aktivitás preventív, fejlesztő és rehabilitációs funkcióival kapcsolatban rengeteg ismeret, tapasztalat van a birtokunkban. A problémákat, gondokat megelőző, preventív funkció ma egyre inkább szemléletünk előterébe kerül. Az, hogy a fizikai aktivitáshoz kötődően, kinek milyen értékek jelentik a prioritást, melyek lesznek a legfontosabb, döntésre és cselekvésre készítő motivációk, az több tényező együttes hatásának lesz az eredménye (kortárs csoportok, adott életkori csoport értékrendje, ideálja, család stb.)

Kutatásunkat Magyarországon, az észak-magyarországi régióban élő 10-14 éves gyermekek, azok szülei és nagyszülei körében végeztük. *509 gyermek, 509-509 szülő (anya, apa) és 509 nagyszülő kérdőíves vizsgálata, és 50 gyermek, 50 szülő, 50 nagyszülő szóbeli kikérdezése* zajlott strukturált interjúk formájában.

Mivel vizsgálatunk igen sok területet, témakört érintett, ezért ebben az előadásban kutatásunknak csak egy részterületét szeretnénk bemutatni, mely két generáció, *a nagyszülők és unokák viszonyának* testi-lelki egészségre vonatkozó kérdéseit taglalja. Témaválasztásunk azért esett erre a területre, mert kevésbé kutatott témát érint, valamint a modern kor jelen változásainak, sajátosságainak eredményeként a nagyszülői szerepek megváltoztak.

A példamutatás az élet minden területén fontos, így természetesen az egészséges életvezetési szokások, testedzéshez történő hozzáállás kérdésében is. Kutatásunkból kitűnik, hogy a támogató nagyszülői viselkedés az aktivitás és az aktivizálás talaja lehet, amennyiben az idős generáció tagja már nem sportol, akkor a régi emlékek, családi közös sporttevékenységek felelevenítése, vagy az unoka edzésre, versenyre kísérése is támogatóan hat a gyermekekre. A közösen végzett szabadidős tevékenységek – túrázás, kerékpározás, úszás - pedig felejthetetlen élményt nyújt a fiatalabb generáció számára, ami nem csak a test karbantartására, hanem a lélek formálására is szolgál. A ma felnövekvő nemzedéknek is szükségük van arra a feltétel nélküli szeretetre, amit csakis a nagyszülők adhatnak meg unokájuk számára.

Pedagógus burnout prevenciójának lehetőségei

HORVÁTH Szilvia

Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

horvath.szlv@gmail.com

A pedagóguspálya jellegzetessége a szakmai értelemben vett kiégés. Külföldi vizsgálatok alapján az európai pedagógusok 60–70%-a tartós stressztől, 30%-a pedig kiégés-szindrómában szenved. Magyarországon a tanári kiégés ugyanakkor csak részlegesen kutatott terület, ráadásul az egyes felmérések eredményei nehezen összevethetők, mert a kiégést eltérő mérőeszközökkel vizsgálták. A tanári kiégés rizikófaktorainak vizsgálatára vonatkozó nemzetközi kutatások az egyén szintjén a kor, a nem, a családi állapot és az iskolázottság, szervezeti szinten pedig a szerepkonfliktusok és bizonytalanságok, az erőfeszítés és jutalom kiegyensúlyozatlansága és az észlelt munka stresszorok vonatkozásában tárnak fel korrelációt. Hazai vizsgálatok az individuális rizikófaktorokat egybehangzóan az életkor vonatkozásában tudják megerősíteni: a kiégés elsősorban a fiatalabb (24-40 év közötti) pedagógusokat veszélyezteti. Körükben a pályaelhagyás mértéke is viszonylag magas (30-40%), igaz a jelenség operacionalizációja még további kutatásokat igényel. A kiégés elkerülése szempontjából protektív faktoroknak tekinthetők a társas segítség, elismerés, kapcsolati hálók erőssége, munkatársi, vezetői támogatás. Kutatások igazolták, hogy utóbbi hiánya esetén 50 % feletti a kiégésveszélyeztetettség mértéke. A hatások megfordítva is érvényesek. A vezetőségtől érkező erkölcsi és emberi elismerés az egyik legjelentősebb védőfaktor, még akkor is, ha az elismerés nem tartalmaz anyagi juttatást.

Fenti tényezők alapján nem véletlen, hogy a kutatások a tanárokat érintő burnout prevenciók szempontjából elsősorban a szervezetcusú intervenciók mellett érvelnek. A munkából adódó stressz, ill. a kiégés kezelése esetében a tudományos igényű elvégzett (randomizált és/vagy kontrollált) vizsgálatok többsége ugyanakkor személyközpontú beavatkozásokat ölel fel. Jelen tanulmány célja, hogy a legfrissebb nemzetközi kutatások alapján bemutassa a segítő szakmában vagy pedagógus mintán vizsgált személy-, szervezetcusú valamint kombinált burnout intervenciókat, felvetve és vitára bocsátva egy hazai, online pedagógus burnout self –help alkalmazhatóságát.

Medzinárodný projekt EU IMED KOMM. Interkultúrna lekárska komunikácia v Európe (DE/12/LLP- LdV/TOI/147501)

Judit HUSZTI, Rozália SOMOGYI-JAKAB

Univerzita Pécs, Centrum cudzích jazykov

husztij@inyt.pte.hu, somogyi.rozalia@inyt.pte.hu

Cieľom projektu IMED KOMM je tvorba moderných inovatívnych vzdelávacích materiálov, testovacích a certifikačných techník (ECL) pre interkultúrnú odbornú jazykovú komunikáciu zahraničných lekárov a zdravotníkov v krajinách konzorcia (Bulharsko, Česká republika, Nemecko, Maďarsko a Slovenská republika), ako aj iných členských štátoch Európskej únie. Predovšetkým ide o ich systematizáciu, modernizáciu, testovanie, úpravu, valorizáciu a ich trvalé šírenie. Vytvorené vzdelávacie materiály pozostávajú z piatich, tematicky jednotne koncipovaných tzv. Blended-Learning kurzov, t.j. organizácia štúdia špecifická cieľovými skupinami a krajinami, všeobecne ľahko prístupnou, hybridnou, modulárne zostavenou, na prax sa orientujúcou, kooperatívnou formou učenia sa s tzv. „Task Based-Learning“. Táto organizácia učenia využíva výhody aplikácií „web2“ na individuálne jazykové štúdium.

Prezentácia ukáže štruktúru najdôležitejšieho produktu projektu, t.j. päť vzájomne prepojených webových stránok, ako aj tematickú špecifikáciu maďarských materiálov, ktorých jadrom sú pre prax relevantné moduly s komplexnými online a offline cvičeniami zameranými na lekársku komunikáciu.

Relation of health condition and quality of life. Examination of the quality of life of the disadvantaged population in Nyíregyháza by the FT quality of life index

Renáta JÁVORNÉ ERDEI, Péter TAKÁCS, Gergely FÁBIÁN

University of Debrecen, Faculty of Health

erdei.renata@foh.unideb.hu, takacs.peter@foh.unideb.hu,
fabian.gergely@foh.unideb.hu

Quality of life related to health is one of the important dimensions and perhaps it is researched the most, which shows how health conditions contribute to the individual's well-being. Population and by the help of it the correction of the individual's health conditions, furthermore the reduction of inequalities can be marked as the primary aim of the investigations. In our research we examine health conditions and quality of life of the population along the judgement of the subjective health conditions.

The research program is based on international and domestic samples, which follows the methodology of the so-called household panel. In our study we present a part of the preliminary results of the examination of 2012 concerning subjective health conditions in the household panels of Nyíregyháza.

The establishment of the mortality indicators is generally the most favourable in the counties of the West Transdanubian region, while the North plain and the North Hungarian regions can be described by the most adverse indicators. Preliminary data indicate that inhabitants of Nyíregyháza usually think that their health conditions are worse than health conditions of the citizens of the union, and although local data stand near to the national ones, it is still can be determined, that inhabitants of Nyíregyháza judge their sanitary situation more unfavourably.

The current phase of the research takes place in a pilot survey among disadvantaged Roma people, which research was supported by the European Union and the State of Hungary, cofinanced by the European Social Fund in the framework of TÁMOP 4.2.4. A/2-11-1-2012-0001 'National Excellence Program'.

A védőnő szerepe a várandósság alatt jelentkező anaemiában

1. **KARÁCSONY Ilona** – PTE ETK Védőnői és Prevenciósz Tanszék
ilona.karacsony@etk.pte.hu

2. **ALBRECHT Hanna** – Kislőd Község Önkormányzata
hanna.albrecht1990@gmail.com

3. **HARJÁNNÉ BRANTMÜLLER Éva** – PTE ETK Védőnői és Prevenciósz Tanszék
evabrantmuller@gmail.com

Bevezetés. A gravidák esetében a vashiányos vérszegénység az egyik leggyakrabban előforduló belgyógyászati kóros állapot (97-98%). Terhesség alatt előforduló folsavhiányos vérszegénység mindössze csak 2-3%-ban, míg B12 vitaminhiány okozta anaemia jelentkezése alig néhány ezrelékben várható. (Szerafin, 2010). A vashiányos anaemia hiányállapot következtében jön létre, szükséges lenne első körben a megelőzésére és nem csak a kezelésére törekedni. A vizsgálatunk elsősorban arra irányult, hogy a várandós anyák tekintetében kik a leginkább érintettek. A vérszegénység kialakulását mely tényezők befolyásolhatják, megközelítőleg milyen gyakorisággal jelentkezik a hiányállapot és megelőzésére a várandósok a prevenció mely módját alkalmazzák leginkább.

Anyag és módszer. A vizsgálat nem véletlenszerű, célirányos, szakértői kiválasztással a védőnő által Veszprém város és környékén gondozásba vett várandósokra irányult. Kvalitatív, leíró, keresztmetszeti kutatás eredményeit a 2013.08. és 2014.01. között anonim módon kitöltött, 109 db kérdőív adta, melyben a szocioökonómiai státuszra, várandósságra és az egészségmagatartásra összpontosítottunk. Gyakoriságot számoltunk, melyet megbízhatósági tartománnyal prezentáltunk. Két változó összefüggéseit χ^2 -próbalával vizsgáltuk.

Eredmények. A magasabb életszínvonalon élők gyakrabban ($p=0,00$) szednek magzatvédő vitamint a várandósság előtt (78%), mint az alacsonyabb életszínvonalon élők (27%). A megkérdezettek majdnem fele (44%) a táplálkozást, míg a várandósságra tudatosan felkészülők közül legtöbben (75%) a táplálkozást és a vitaminkészítményeket is előnyben részesítik a vérszegénység megelőzésére. A terhes nők a vastartalmú készítményeket már a várandósság igazolása után elkezdik szedni, nem várják meg, míg laboreredményekkel bizonyítják a hiányállapot fennállását, a kismamák az igazolt anaemia után változtatnának csak a táplálkozásukon, kevésbé hagyatkoznak a várandósgondozás során kapott tanácsokra. Megvizsgált mintában 67%-ban kialakult a vérszegénység. A rizikócsoportot a fiatal, alacsony iskolázottságú ($p= 0,00$), vegetáriánus várandósok, valamint a multiparák ($p= 0,00$) tették ki. Azonban a vérszegénység komplex megelőzése a gyakorlatban mindössze 12%-os gyakorisággal valósult meg.

Következtetések. A megoldás mielőbbi gondozásba vételt követően már az elején szűrni a várandósokat a hiányállapot irányába és szükség szerint korán megkezdeni a pótlást. A rizikócsoportok tekintetében pedig rutinszerűen lehetne alkalmazni a vaspótlást, lehetőleg még az anaemia kialakulása előtt. Már a várandósgondozás elején szükséges felhívni a figyelmet és kialakítani a megfelelő vasban gazdag étrendet. A gravidákkal való szoros kapcsolat következtében lehetőség nyílik a laboreredmények folyamatos kontrolljára, megfelelő tájékoztatásra, vitaminkészítmények ajánlására, a gyógyszerezés ellenőrzésére.

Norma és értékrend a társadalom hálójában

LAKI Ildikó

Szegedi Tudományegyetem JGYPK és MTA TK Szociológiai Intézet

b.laki.ildiko@gmail.com

Előadásomban a 21. századi Magyarország fogyatékossgal élő embereivel összefüggő attitűdöket kívánom széleskörűen bemutatni. A téma indokoltsága - aktualitásán túl - maguk az érintettek helyzetének eltérő értékelése a mai normarendszer és értékrendszer függvényében. A fogyatékossgal élő emberek helyzetére vonatkozó szabályozások, tettek és döntések Európában, illetve Magyarországon eltérő módon, de többnyire egyidőben jelentek meg. Az 1990-es évek körüli időszakban zajló változások azt eredményezték, hogy az érintettek végre a társadalom egyenértékű tagjaivá válhattak. Természetesen az is nyilvánvaló ez nem minden területen és formában ment végbe. A társadalom oldaláról továbbra sem jellemző egyértelműen a teljes elfogadás, mely egyfelől az ismeretek hiányosságából, másfelől az egyéni-társadalmi szocializációból eredeztethető. A politika és a gazdaság oldaláról megjelenő törekvések egyrésze a modernkori kapitalista felfogást, a szereplők gazdasági aktívva tételét foglalja magába, másfelől a társadalmi integráció felülről történő megvalósítását.

Előadásomban a témát tehát a társadalom által felkínált normák-értékek, valamint a gazdasági-politikai mechanizmusok vonatkozásában foglalom össze.

Social participation and health among ageing people in East-Central Europe

Alexandra MAKAI¹, Viktória PRÉMUSZ¹, Kata FÜGE¹, Mária FIGLER², Kinga LAMPEK³

¹**University of Pécs, Faculty of Health Sciences, Doctoral School of Health Sciences**

²**University of Pécs, Faculty of Health Sciences, Institution of Nutritional Science and Dietetics**

³**University of Pécs, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Insurance**

alexandra.makai@etk.pte.hu , viktoria.premusz@etk.pte.hu,
kata.fuge@etk.pte.hu, maria.figler@aok.pte.hu, kinga.lampek@etk.pte.hu

Introduction. The ageing of European population is not a paradoxical phenomenon: if life chances are improving, and fertility is reducing it leads to the ageing of population.

In addition to several social determinants of health such as education, occupation and healthy lifestyle, social activity is closely correlated with health status. Social activity associates with better health among older adults, which is, therefore, one of the remarkable factors of successful and healthy ageing.

Methods. In our research we examined the relationship between self-reported health (SRH) and social activity among older adults aged more than 50 in East-Central Europe (ECE) (Hungary, Slovenia, Slovakia, Poland, Czech Republic (N=2549). Our data were taken from the 6th round of European Social Survey (ESS) (2012). Statistical analyses contained bivariate analyses and multivariate logistic regression using SPSS 20 program.

To measure social activity, - after controlling the statistical models for socio-demographic characteristics - we proposed the following questions regarding the respondents' SRH: how often do they meet friends, relatives or work colleagues and how often do they think they take part in social activities compared to other people of their age?

Results. Our main findings are the following: in CEE 27,7% (Europe 15,3%) of our target group meet friends, relatives or colleagues less than once a month. These data refers to remarkable low social activity among respondents which might exacerbate their health status. In our research we found notable differences between countries of ECE. Moreover, our examination provided evidence that next to the socio-demographic characteristic social activity has significant role in SRH based on the multivariate analyses ($p < 0,05$).

Discussion. In our research we examined the health status and social activity of ECE countries compared to the European mean, highlighting the Hungarian respondents' evaluations. Based on our findings, social activity of all ECE countries is poorer than the European mean and differences between countries can be detected. The aim for decision-makers and for individuals could be to improve the health status of ageing people by increasing the number of social activities and by providing possibilities for a more active life, which would result in a successful and healthy ageing for the European and East-Central European population.

Szívelégtelen betegek fizikai aktivitásmérésének telemetriás lehetőségei

MELCZER Csaba¹, MELCZER László², OLÁH András¹, WELKER Zsanett¹,
Ács Pongrác¹

¹Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar
²Pécsi Tudományegyetem, KK Szívgyógyászati Klinika

csaba.melczer@etk.pte.hu

Probléma felvetés. A szívelégtelen betegek fizikai aktivitásának mérése jellemzően speciális megközelítést igényel a betegek fizikai státusza miatt. Napjainkban már rendelkezésre áll olyan technika, mely a szívritmus szabályzó készülékben háromdimenziós kiterjedésben képes mérni a mozgások kinematikai jellemzőit és azokról egy szoftver segítségével értékelést adni. Az adatok telemetrikus úton továbbíthatóak egy központi rendszerbe. A fizikai aktivitásra vonatkozó adatokat a beültetett Cardiac Resynchronisation Therapy (CRT) készülék belső akcelerométere biztosítja.

Célkitűzés. A célkitűzés a CRT készülékek beépített akcelerométerének fizikai aktivitásra vonatkozó értékeit (fizikai aktivitás %-ban kifejezve belső szoftver segítségével), összehasonlíthatóságát segítő módszer kidolgozása. A készülékből kapott adatokat egy Actigraph GT3XE-Plus Triaxial Activity Monitor adataival kívánjuk összehasonlíttani.

Módszerek. N= 5; életkor 57 év $\pm 13,37$; testtömeg 90,6 $\pm 7,63$; A betegek CRT készülékből kinyert és az Actigraph adatait 6 napos intervallumban vizsgáltuk 2014.02.28-03.05 között. A vizsgálat 6 perces sétateszt elvégzésével kezdődött és a napi fizikai aktivitás mérésével folytatódott. Az adatokat leíró statisztika, lineáris regresszió analízis segítségével elemeztük.

Eredmények, megbeszélés. Az Actigraphból kapott adatok alapján kitűnik, hogy a mintában lévő betegek MET értékei (átlag: 1,17 $\pm 0,096$) igen alacsonynak mondhatók, ami a betegségükből fakad. Azonban az is jól megragadható, hogy a csoporton belül vannak olyan személyek, akik fizikai aktivitása magasabb, mint az átlag (1,26; 1,28) bár ezek a betegek is az egészséges átlag populációnál alacsonyabb teljesítményt nyújtanak. A betegek fizikai teljesítménye a 6 perces sétateszt során 1,9 - 2,48 MET-nek felelt meg. A magasabb MET értéket elérő betegek fizikai aktivitása, ha a fizikai aktivitás sávokat figyelembe vesszük (sedentary, light, lifestyle, moderate, vigorous, very vigorous) jellemzően a light és a moderate sávban található, azonban a vigorous és very vigorous tartományban is végeznek fizikai aktivitást, amely az betegségüket figyelembe véve igen jól jelzi esetükben az életminőség javulását.

Következtetés, összegzés. Az Actigraphból kapott adatok pontosak, részletesek és jól mérhetővé, értékelhetővé teszik a betegek fizikai aktivitását. A 6 perces sétateszt eredményei egyénre szabott moderált fizikai teljesítményére vonatkozóan az Actigraph alapján moderate-től a very vigorous kategóriákba estek, amely jelzi a betegek közötti egyéni teljesítménykülönbségeket. A MET értékek alapján azonban a napi fizikai teljesítmény még a 6 perces séta szintjénél is alacsonyabb. A CRT rendszer fizikai aktivitás %-ra vonatkozó adataiból következtethetünk az átlagos energiafelhasználásra, a betegek fizikai állapot javulására. A rendszer mintavételi gyakoriságának korlátai miatt, azonban a különböző intenzitás zónákban eltöltött időintervallumok jelenleg nem különíthetők el. Így a készülék által szolgáltatott fizikai aktivitás %-os adatai csak korlátozottan használhatók fel.

Java/slat. Mivel igény merült fel a fizikai aktivitásra vonatkozó adatok életminőséget javító intézkedések, szolgáltatások alapjául szolgáló adatok elemzésére, ezért szükségesnek tűnik egy olyan szoftver létrehozása vagy a meglévő finomítása, mely képes az Actigraph-hoz hasonló részletességű adatok megjelenítésére. Így a beültetett készülék alkalmassá válhat a betegek fizikai edzettségi állapotának egzakt távoli ellenőrzésére is.

Lifestyle change in the 21st century: the role of dance in the therapy of chronic stress

Ágnes NAGY, Viktória PRÉMUSZ, Viktória BOBÁLY, Gabriella HEGYI

University of Pécs

**doktoragnes@gmail.com, Premusz.viktoria@pte.hu,
Viktoria.bobaly@gmail.com, drhegyi@hu.inter.net**

In recent decades, researches have shown that there is a close correlation between physical activity and health status, and morbidity respectively mortality. Slogans highlighting physical activity play a key role in the health care programs. This area is not only the emphasized responsibility of health workers, but in this case, the women are also of particular importance. *Women* have a central role in several areas in life, their social role is indisputable. They are not only attentive to their own health, but also undertake an important role in preserving the health of their family members; they are a role model for their children in the sense of responsibility based health education. However, in the course of carrying out their tasks, they encounter and develop *internal STRESS issues*, which require individual management strategies.

One possibility of the stress-management is the active exercise such as applying dancing gymnastics as stress relieving technic. *The objective of my research* was to get to know the health-behavior of women regularly moving, their psychological and physical state, their life-situations causing psychosomatic symptoms and their ways to respond. In my quantitative cross-sectional survey, 41 woman commented in self-filling surveys on the above issues, some with writing samples (graphology), and reported about their joy-experiences caused by moving.

The results confirm the positive effects of exercise on a regular basis on an individual's vision, as well as the positive impact on the usage of health damaging drugs. The health harming effects of the stress sustainably exposed on the body is proven. One potential way to *protect oneself against the chronic stress is the dancing gymnastics*, which is enjoyable and has health care effects.

However, it is advisable to create a larger-scale survey in the future, which devises short-, medium-and long-term goals regarding health care and formulates specific explanations on the different ways of stress management.

A burnout jelenség megnyilvánulása globalizált világunkban

NAGY Edit, NAGY Ferenc

Nyíregyházi Főiskola

nagyed@nyf.hu

Tanulmányunkban arról szeretnénk képet kapni, hogy a versenyszférához tartozó, telekommunikációval foglalkozó szervezet munkatársait milyen mértékben érinti a burnout jelensége, hogyan jelenik meg a krónikus munkahelyi stressz a munkavállalók körében.

A kiégés, mint társadalmi probléma a 20. század utolsó negyedében jelent meg a nyugati társadalmakban. A globalizálódás folytán e jelenség valamennyi fejlett ipari országban általánossá vált.

A 20. század utolsó, s minden valószínűség szerint a 21. század első negyedének egyik pszichológiai slágerfogalma a burnout. A fogalom popularitása sokáig távol tartotta az elméleti szakembereket, a gyakorlati szakemberek viszont – mivel maga a jelenség valódi társadalmi problémából nőtt ki – behatóbban foglalkoztak vele, épp azért, hogy mihamarabb megoldást találjanak rá. Speciális szakmai közösségnek szóló lapokban, előbb jelentek meg a kiégés kezelésére, megelőzésére vonatkozó, a jelenség klinikai megközelítéséről tanúskodó cikkek, mint a fogalom konceptualizált meghatározása.

Jellemzően a humán szolgáltatói, ún. „szent szakmák” képviselői érdeklődtek eleinte a fogalom iránt, orvosok, nővérek, szociális munkások, bűnügyi szakemberek, lelkeszek, tanárok, akik mindennapi munkájuk során állandóan az emberi kapcsolatok hálójának középpontjában állnak, és folyamatosan érzékelik ezeknek a kapcsolatoknak az érzelmi feszültségekkel teli voltát. A vizsgálódásaim során kiégés mérésére alkalmas tesztet, valamint a szociológiai, demográfiai, munkahelyi jellemzők megismerésére szolgáló háttér kérdőívet használtam, s ezek eredményeit mutatom be az elemző részben.

Dolgozatunk gyakorlati hasznosságát a téma aktualitása is növeli, hiszen a hétköznapi életben elkerülhetetlen, hogy megoldást találjon a vizsgált szervezet a kiégés problémájának kezelésére, amiatt is, mert így megtarthatja a legjobb, legképzettebb munkatársakat.

Sport Schools and Sport Students from Different Approaches

Júlia PATAKINÉ BŐSZE, Ágnes TARSOLY-HUSZÁR

Eötvös Loránd Tudományegyetem Egészségfejlesztési és Sporttudományi Intézet, Budapest

bosze.julia@ppk.elte.hu, huszaragica@caesar.elte.hu

Introduction. The new type of educational sport school system has been running for more than five years in Hungary. Therefore researches have been started about this program. The authors of this research are looking for the answer that how many publications were written about this system, and is there a defined area of the aims of the educational sport schools, which has not been under a research work in Hungary in a national level?

Methods. Content analysis were used to research our goal. Our starting point was to examine the source material under the keyword „sport school” of the Repository of Hungarian Scientific Works homepage. Secondly, the major sports and education science journals, and other specialized material were reviewed from 2008.

Results.

1. First the Hungarian sport school curricula have been examined since 2008. Than physical education teachers, teachers for 7-10 year-old-students, physical education specialized students were questioned about the opinion of the sports school system according to the keyword „sport school” in the Repository. Later, we can find articles about the body composition, body dimensions, physical activity level, certain psychological characteristics of the sport school students.
2. According to the basic documents the establishment of the new type sport school system has made to have dual-purpose. One of the them is to develop the health consciousness and lifestyle of the growing generation.
3. In the analysis of previous publications it can be stated that national research has not started about the sport school system suitability yet. We would like to point out the necessity of this research area. The results of our research connected to the system will be introduced soon.

Conclusion. In spite of the many sports school study found in this area, there are some which has not been researched. It can be concluded that it was worth to begin our national survey, which provides niche results.

Physical activity, sense of control and self-reported health of elderly in five transition countries

Viktória PRÉMUSZ¹, Alexandra MAKAI¹, Viktória BOBÁLY¹, Kata FÜGE¹, Kinga LAMPEK²

¹University of Pécs, Faculty of Health Sciences, Doctoral School of Health Sciences

²University of Pécs, Faculty of Health Sciences, Institute of Health Insurance

premusz.viktoria@pte.hu; alexandra.makai@etk.pte.hu,
viktoria.bobaly@gmail.com; kata.fuge@etk.pte.hu; lampek.kinga@pte.hu

Introduction. The changes in fertility and life expectancy have shaped the current demographic situation in Central and Eastern Europe (CEE), determining population sizes, growth rates, and population structures; that underline the importance of successful and healthy ageing. It is apparent that regular physical activity (RPA) can both prevent and reduce various physical and mental changes of aging, as it correlates with improved quality of life and with better physical and psychological well-being.

Methods. The current examination uses data from the latest wave of the European Social Survey (ESS) to study the influence of physical activity and sense of control (mastery) on self-reported health (SRH) by the population of five transition countries of CEE: Hungary, Slovenia, Slovakia, Poland, and Czech Republic. A sample was composed with total of N=3958 adults aged 50 and older. We used the core modules of ESS Round 6, 2012/13 to measure sociodemographic and SRH parameters. To measure sense of control we combined four items of the rotating module of ESS in one index. In the questionnaire the variable 'physical activity' (PA) describes the number of days in the last 7 days when the respondent carried out any kind of activity for at least 20 minutes. Statistical analyses contained descriptive statistics and χ^2 -test, performed using SPSS version 22.0 for Windows.

Results. Similar to many others, this study also shows that Hungary is lagging behind in terms of SRH in comparison with the 14.4% EU average; 26.3% of the Hungarian responders assessed their health in general bad or very bad. Extremely poor SRH cannot be explained in terms of socio economic status, values of other PST countries with similar conditions vary between 12.5% (SK) and 19.0% (PL). However the index for sense of control does not explain this difference. The well-balanced values concerning the single countries do not differ from the EU average (20.63%) significantly. More pronounced connection to PA was found: 14.8 % of Hungarian elderly people are completely inactive. Quite better results were found in Slovakia (2.6%), Poland (8.3%), and Slovenia 8.7%), which is still better than the EU mean (11.4%), while in case of the Czech population (11.1%) the results are similar. The responders were physically active on 4.80 days weekly (EU), Hungarian elderly were more inactive on 4.68 days.

Discussion. Based on our findings, physical activity of Hungarian elderly is poorer than the EU mean or in five transition CEE countries. These results could not support the hypothesis, that people with higher sense of control act more consciously in order to be healthy, to which active lifestyle and better SRH belongs. Furthermore the formed index requires reconsideration; both aspects of SRH should be discussed more comprehensive, even longitudinal examinations are necessary.

Lehetséges környezetszennyezéssel terhelt község lakosságának egészségi állapot-vizsgálatának lehetőségei

RUCSKA Andrea, KISS-TÓTH Emőke

Miskolci Egyetem Egészségügyi Kar

efkrucsi@uni-miskolc.hu, efkemci@uni-miskolc.hu

Általános az a vélemény, hogy a magyar lakosság egészségi állapota meglehetősen kedvezőtlen, ami a mortalitási statisztikákban is tükröződik. Azonban elfogadott tény, hogy önmagában a mortalitási struktúra ismerete nem elég ahhoz, hogy a lakosság egészségi állapotát és az abban bekövetkező változásokat helyesen tudjuk megítélni. A népegészségügyi szempontból legjelentősebb egészségproblémák, kockázati tényezők és az egészségmagatartás rendszeres monitorozása még gyerekcipőben jár Magyarországon. A különböző epidemiológiai adatok megfelelő alapot nyújtanak egy település esetében a stratégiai döntésekhez és a prevenciós programok tervezéséhez és értékeléséhez, illetve lehetőséget biztosítanak a lakosság egészségi állapotában bekövetkező változások nyomon követésére. Ilyen jellegű rendszer kiépítésére történő törekvés összhangban van az Európai Unió Egészségmonitorozási Programjával. Tehát egy település lakosságának egészségi állapotfeltárása, annak pontos ismerete elengedhetetlen az egészségügy területén kívül eső olyan döntésekhez, amelyek a lakosság egészségére hatnak. Ez még nagyobb nyomatókkal bír abban az esetben, mikor a település feltételezhetően erősen terhelt esetleges környezetszennyező károsító tényezőkkel.

Kutatási célunk feltárni egy vegyiüzem mellett lévő település lakosságának egészségi állapotát. Ez az egészségfelmérés különös jelentőséggel bír mind az egészségre és egészségmagatartásra vonatkozó információ megszerzésében, melyet nem lehet a rendszeres nyilvántartásokon keresztül összegyűjteni, vagy mert az egészségügyi ellátás keretein kívül esik, illetve csak közvetlenül a lakosságtól lehetséges megszerezni.

A *vizsgálat* kérdezőbiztosok segítségével survey módszerrel történik, mely kiterjed a község teljes lakosságára. A kérdőíves adatfelvétel szűrőprogramokkal egészül ki. Az adatok elemzése SPSS statisztikai program segítségével valósul meg, mellyel a leíró statisztikán kívül különböző összefüggések feltárására is lehetőség nyílik.

A *program várható eredménye* egy olyan lakossági „állapotdiagnózis”, mely lehetőséget nyújt egy adekvát egészségfejlesztő program kidolgozására.

Mentálisan sérült páciensek fogazati állapotának felmérése

SKOPKÓ Boglárka Emese, SZEPESI Márta, LISKA Orsolya, REDL Pál

Debreceni Egyetem, Fogorvostudományi Kar, Szájsebészeti Osztály

skopko.boglarka@dental.unideb.hu, redl.pal@dental.unideb.hu

Bevezetés: A mentális okból nem együttműködő páciensek fogászati vizsgálatára és ellátására sok esetben csak altatásban van lehetőség. Ezen pácienseknél mentális sérülés és viselkedészavar figyelhető meg; melynek hátterében veleszületett rendellenességek, deformitások és kromoszóma-abnormitások állhatnak. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott 24/2013. (III. 29.) finanszírozási rendelet tette lehetővé a mentálisan sérült személyek Országos Egészségügyi Pénztár általi finanszírozásból történő széleskörű fogászati ellátását. Ezen betegek fogazati állapotának felmérése népegészségügyi felmérések elvégzéséhez és a kezelések további tervezéséhez szolgálhat alapul.

Anyagok és módszerek: Munkánkban a Fogorvostudományi Karon 2013. júniusától 2014. októberéig ellátott páciensek (n=222) fogászati státuszát vizsgáltuk a DMF-T (decayed-szuvas, missing-hiányzó és filled-tömött, teeth-fogak) és DMF-S (decayed-szuvas, missing-hiányzó és filled-tömött, surfaces-felszínek), valamint a tejfogazatban használt def (e-extractiora indikált) indexek segítségével.

Eredmények: A páciensek átlagéletkora 22,27 év, a DMF-T index értéke: 11,24 ($D_t:6,74$; $M_t:4,063$; $F_t:0,53$). A nőknél (n=86) az index 11,605, míg a férfiaknál (n=135) 11,29, amely eltérés kétmintás t-próbával nem bizonyult szignifikánsnak ($p=0,79$). A pathológiás okból eltávolításra indikált tejfogak (e) átlagos száma: 4,21. A DMF-S index értéke: 35,63 ($D_s:16$; $M_s:19,44$; $F_s:0,74$). A nők DMF-S indexe: 37,44; a férfiaké: 31,78, mely eltérés nem bizonyult szignifikánsnak ($p=0,25$). Az adatok statisztikai értékelése RGui programmal történt.

Megbeszélés: A mentálisan sérült páciensek altatásos fogászati ellátása a múltban a panaszt okozó és szuvas fogak eltávolításából állt. Jelenleg a kezelés a fogbelet el nem érő szuvaságok és a panaszmentes, de szuvas fogak tömésével történő ellátásával valamint fogkő-eltávolítással egészült ki. Felmérésünk alapján -a normál populáció 2004-es országos felmérésének DMF-T értékeivel összevetve ($11,79\pm5,68$ és $21,90\pm7,61$ között)- ezen betegcsoport DMF-T indexe a normál populációnak megfelelő, azonban a tömött fogak rendkívül alacsony előfordulása ezen pácienseknél alátámasztja az altatásos fogászati ellátás bevezetésének szükségességét.

Drog- és dopping-prevenció a közoktatásban

Soós Rita¹, PRISZTÓKA Gyöngyvér²

¹PTE ETK Egészségtudományi Doktori Iskola

²PTE TTK Sporttudományi és Testnevelési Intézet

s.o.s.rita@freemail.hu, gyongy@gamma.ttk.pte.hu

Bevezetés. Az iskoláskorú fiatalok a veszélyeztetett korosztályhoz tartoznak a fejlett társadalmakban, hiszen egyre alacsonyabb életkorban jelenik meg életükben a diszko-drog; illetve az alkohol- és energiatartalmú fogyasztás drasztikus emelkedése figyelhető meg (Conrod és mtsai 2010). Egészséges testi- és mentális fejlődésükhöz hozzátartozik a rendszeres testmozgás, a megfelelő étkezés, a dohányzás mellőzése, és a drog-, és dopping-tagadás. Az egészséget, mint alapvető értéket kell megőrizni.

Célkitűzés. A vizsgálat fő célja egy 2004-ben végzett felmérés eredményeinek összehasonlítása a 2014-ben végzett vizsgálat eredményeivel, tehát a tíz év alatt történő változások bemutatása, elemzése. Szeretnénk képet kapni a mai fiatalok ismereteiről a drog- és doppingszerekkel kapcsolatban, illetve ezek használatáról. Kíváncsiak vagyunk arra is, hogy az iskolának van-e szerepe a fiatalok felvilágosításában ezen szerek káros hatásaival kapcsolatban, milyen „egészségmegőrző programok” játszhatnak ebben szerepet.

Hipotéziseink. Feltételeztük, hogy az eltelt 10 év alatt javult az iskolás korúak tájékozottsága drog és dopping témában.

A mindkét alkalommal kérdőíves módszerrel végzett vizsgálat eredményeit és azok összehasonlítását mutatjuk be. A kérdőíveket nemtől, iskolától, sportolási szokástól függetlenül osztottam szét, az értékelhető kérdőívek száma mindkét alkalommal 300 volt. 2004-ben a kérdőív 16 kérdést – 11 zárt, 5 nyitott – tartalmazott, a vizsgált populáció 13-19 éves korosztály. A jelenlegi kérdőív 1 zárt kérdéssel bővült, és a 11-19 éves korcsoportot vizsgálja.

A vizsgált minta 60%-a tartja legfontosabbnak az egészséget, ez 2%-kal több, mint 2004-ben volt, 77%-ának van lehetősége egészségmegőrző programokon részt venni, mert iskolájukban működnek ilyenek, a tanulók 90%-a ki is használja a lehetőséget. A 2004-ben végzett felmérés adataihoz képest, jelenleg a diákok 25%-kal aktívabbak. A tanulók 70%-a szed vitaminokat, amely a 2004-es vizsgálathoz képest magasabb arány. A doppingszerekről a tanulók 88%-a hallott már, információik többségében valósak. Már az általános iskolás korosztályhoz is eljutottak a doppingszerek, több diák beismerte használatát. Az iskolák a tájékoztatásban sokkal nagyobb mértékben vesznek részt (71%), mint 2004-ben (37%). A szülők minimális mértékben tájékoztatják gyermekeiket. A vizsgált minta 72%-a már legalább egyszer kipróbálta az energiatartalmú italokat.

Mint pedagógus és testnevelő tanár kiemelkedő szerepet tulajdonítok a prevenciónak, illetve több felmérés készítésének.

Az olvasáselsajátítás kezdeti szakaszának nyelvi-kognitív háttérösszefüggései egy vizsgálat tükrében

SÓSNÉ PINTYE Mária

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar Gyógypedagógiai Módszertani és Rehabilitációs Intézet

pintye.maria@barczy.elte.hu

Az írott nyelvi zavar olyan specifikus tanulási zavar, mely a tanulási zavarok között a legnagyobb arányban fordul elő. A jelenlegi definíciók szerint a teljes populáció 5-7%-a azonosítható diszlexiásként, ennél többen számítanak gyenge olvasóknak. Az írott nyelv dekódolása, megértése és alkotása kulcsfontosságú tudásalapú társadalmunkban való sikeres részvételhez. Jelenlegi ismereteink szerint az írás-olvasás evolúciós szempontból viszonylag új emberi képesség, agyunk veleszületetten nem tartalmaz direkt az írott nyelvre specializálódott modult, hanem a már kialakult kognitív (nyelvi és vizuális) struktúrákra támaszkodunk. Az olvasás-írás tanulása közben ezek a kognitív mechanizmusok átalakulnak és az írott nyelvre specializálódó hálózatot alkotnak, ez adja a gyakorlott olvasás lehetőségét. A jelen kutatásai főképpen arra irányulnak, milyen kognitív készségek állnak az olvasástanulás mögött és ezek milyen átalakuláson mennek keresztül a kezdőtől a gyakorlott olvasóig. A releváns kutatások nyelvi-kognitív szempontból három készséget neveznek meg, melyek fontos szerepet játszanak az olvasáselsajátítás háttérében: a fonológiai tudatosságot (FT), a gyors, automatikus megnevezést (GYAM), és a fonológiai munkamemóriát (FMM). Ezek intakt működése nélkül már a betű-beszédhang összekapcsolás sem lenne lehetséges, mely lépést az első kulcskompetenciának tekintenek az elsajátítás folyamatában. Kutatásunkban 200 első osztályos gyermeket vizsgáltunk az első félév végén. Vizsgálataink elméleti alapját Echri és Frith fejlődési- valamint Share öntanítási modellje adja. Az aktuális magyar és nemzetközi kutatásokra alapozva vizsgáltuk a már előbb emlegetett háttérkészségeket, valamint az olvasásteljesítményt betű-, szótag, álszó, szó és szövegolvasás segítségével. A készségek működését és kapcsolatát az olvasásteljesítménnyel két szempontból értékeltük: hibázások és megoldásra fordított idő. Azt tapasztaltuk, hogy minél összetettebb a nyelvi elem, annál nagyobb szerepe van a FT-nak és a FMM-nak a helyes olvasásban, míg a GYAM nagy egyéni különbségeket mutat már a betűolvasási feladatok esetében is. A gyenge olvasók között találtunk olyan gyerekeket, akik kettős deficittel küzdenek (pl. FT és GYAM együtt), ez az olvasástanulás magasabb kockázatát jelenti, és ezeknek a gyerekeknek már az első osztályban szükségük van egyéni beavatkozásra, valamint olyan gyerekeket is találtunk, akiknek csak egy készségben van lemaradásuk, ők az osztályban kell, hogy kapjanak több figyelmet.

Genetikai vonatkozások a sportorvoslásban és a tehetség-gondozásban

SZOKOLAI Viola¹, HARSÁNYI Gergely^{1,2}, ELBERT Gábor³, NAGY Zsolt B.²

**1 Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Egészségtudományi
Doktori Iskola**

2 Genetikával Az Egészségért Egyesület

**3 Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Fizioterápiás és
Sporttudományi Intézet**

**szokolai.viola@gmail.com, harsanyi_gergely@yahoo.com,
elberteam@gmail.com, dr.nagy.zsolt@gmail.com**

Az egyének közötti különbségek oka a DNS polimorfizmusokban rejlik, amelyek hozzájárulnak a betegségekre és bizonyos képességekre való fogékonyság (hajlam) kialakulásához is. Ezáltal a génváltozatok a környezeti tényezőkkel interakcióban egyedi fenotípusos jellemzők megnyilvánulását teszik lehetővé. A sportolói tulajdonság komplex fenotípus, mely számszerűen mérhető mutatókkal mérhető, mint például a gyorsaság, a fáradékonyság, az izomerő, stb. Mindezek genetikai determináltsága igen jelentős mértékű lehet egyes génváltozatok hordozása esetén. Összesen 4 kandidáns gén polimorfizmus vizsgálatával a sportorvos hatékony javaslatokat tehet az egyén számára legmegfelelőbb sportválasztásban, a tehetség-gondozásban és sportprevencióban, A genetikai vizsgálat az eszközös felmérésekkel és az ambuláns laboratóriumi eredményekkel egészíthető ki. A szerzők olyan diagnosztikai protokollt dolgoztak ki, amely során 2 teljesítménnyel összefüggő gén változatainak (angiotenzinogén konvertáló enzim gén, alfa-aktinin-3 fehérje gén), és 2 állóképességet és izomerőt befolyásoló gén változatainak (adrenerg-béta-2 receptor gén, peroxiszóma proliferáció aktivált receptor gamma coaktivátor 1 alfa gén) az ismeretében egyénre szabott ambuláns laborvizsgálati és eszközös felmérések javasolhatóak gyermek és sérdülő korú sportolók esetében. A sportolók egyénre szabott felkészítése multidiszciplináris szemléletmódot igényel, azaz számos tudományterület felhasználásából (sportorvostan, sportdietetika, sportgenetika, sportpszichológia, stb.) származó információk integrálása szükséges. Ennek alapján a felkészítést végző szakembereknek tisztában kell lennie, hogy az adott genotípussal rendelkező sportolónak milyen edzőmunka vagy étrend javasolt a maximális sportteljesítmény eléréséhez.

Állatasszisztált pedagógiai tevékenységek mentálhigiénés vonatkozásai

TAKÁCS István

Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, Gyógypedagógiai Intézet
istvan.takacs.dr@gmail.com

SZALAI Katalin

Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, Gyógypedagógiai Intézet
szalai.katalin@ke.hu

Az állatasszisztált tevékenységekkel közel három éve foglalkozunk a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán, a Gyógypedagógiai Intézetben. Legutóbb 2014 tavaszán 66 – óvodás és kisiskolás – gyermek bevonásával, 11 fejlesztést végző pedagógussal, orvossal, pszichológussal, gyógypedagógussal, pedagógussal, etológussal végeztünk két hónapon át vizsgálatokat. Kutatásunk elsődleges iránya az emlékezet fejlesztése (és vizsgálata) volt, ugyanakkor a résztvevők etológiai szempontú és mentálhigiénés szemléletű megfigyelése természetes részét alkotta munkánknak. Feltűnően sok olyan elem vált világossá, amelyet a résztvevő megfigyelés révén szereztünk, s amelyeket a gyermekek, s a velük foglalkozó pedagógusok egyaránt mutattak: egymás elfogadása, toleránsabb attitűd, fokozottabb figyelem az (ember és állat) társ irányában. A gyermekek, a nevelők és az állatok triadikus kapcsolatában Kézdi Balázs „mentálhigiénés kapuőr” fogalma különös hangsúlyt kapott. E tárgyú értékes megfigyeléseikről a fejlesztést végző pedagógusok kiskonferencián számoltak be az elmúlt tanév végén. A természet „egy eleven része” – esetünkben a törpenyúl – s, az emberi kapcsolatok sajátos világa tárult fel a kutatók előtt. A 12 alkalommal végzett fejlesztő foglalkozás során munkatársaink olyan megfigyelésekre tettek szert, amelyek paradigmaticus elemei lehetnek egy jövőbeli, állatokkal segített pedagógiának. Tapasztalatainkat a gyógyító pedagógia számára is értelmeztük: álláspontunk szerint a fogyatékos gyermekek, tanulók ellátásában is kiemelt szerepe lehet a segítő állatoknak. Erre utal az is, hogy előkészületi fázisban van egy óvodai, továbbá egy iskolai terepen, továbbá néhány gyógypedagógiai ellátásban a kísérlet folytatása.

Előadásunkban a fejlesztést végző kollégák közlései állnak a középpontban: miként élték meg munkájukat a törpenyulakkal – milyen kapcsolat alakult ki köztük, s a gondozásukra bízott állatokkal; mindezen érzéseiket, tapasztalataikat miként tudták mozgósítani a fejlesztés érdekében.

Komplex, három hetes kezelés programjának hatása a túlsúlyos betegek csípő- és térdízületére

**TÓVÁRI Anett¹, HERMANN Mária², TÓVÁRI Ferenc³,
PRISZTÓKA Gyöngyvér³, KRÁNICZ János⁴**

¹Doktori Iskola/Vasútegészségügyi Kft. Harkány

²Vasútegészségügyi Kft. Harkány

³ PTE TTK Sporttudományi és Testnevelési Intézet

⁴ PTE ETK Fizioterápiás és Sporttudományi Intézet

drmancs@gmail.com, titkarsag@vasuteu.hu, toferenc@freemail.hu,
gyongy@gamma.ttk.pte.hu, janos.kranicz@etk.pte.hu

Napjainkban az egész világon az egyik legelterjedtebb probléma a túlsúly, az elhízás, aminek jelentős kihatása lehet az életvitelre, ezáltal az életminőségre is. A súlyproblémákkal küszködőknél további járulékos problémák jelentkezhettek: az ízületi és vázrendszeri elváltozások (csípő-, térdarthrosis), keringési rendszeri-, valamint szívritmus zavarok. A túlsúly mindenképpen hatással van a mozgásos cselekvésekre is, a fizikai aktivitásra, hiszen vannak olyan embertársaink, akik éppen azért mozognak keveset, mert a súlyproblémákkal ez már nehézséget okoz, nem megoldható. Ennek következtében azonban még több egészségügyi gondot generálhatnak maguknak.

A téma aktualitása kapcsán felmerülő kérdés, hogy az Intézetünkben 3 hétig komplex gyógykezelés alatt álló (bent fekvő), súlyproblémával küzdő betegek térd- és csípőízületére milyen hatással vannak az alkalmazott terápiaik (massage, gyógytorna, elektromos kezelések, gyógyfürdő kezelés).

Az előzetes hipotézisünk alapján a túlsúlyos, elhízott betegek állapotában, legalább minimális százalékban, pozitív elváltozások lesznek tapasztalhatók a kezelések eredményeként. Feltételeztük, hogy a csípő- és térdízületi flexió és extenzió mértéke fog javulást mutatni a többi mozgással szemben.

A vizsgálati minta (30 fő) eddigi eredményei alapján megállapítható, hogy hipotéziseink igazolódni látszanak. A 3 hetes komplex kezelés alatt a túlsúllyal küszködő betegek esetében kimutatható pozitív változást tapasztaltunk az előzetesen elvégzett mérésekhez képest a vizsgálatok során. A változások javítják a betegek egészségi állapotát, ezáltal életvitelét, életminőségét és mentális állapotát is.

Annak érdekében, hogy az elért állapotot a komplex gyógykezelés befejezése után hosszú távon is szinten tudják tartani a betegek, otthon végezhető egyszerű feladatsorokat és életviteli tanácsokat is kapnak, mielőtt távoznak Intézetünkől.

As parents see physical education (PE) from a representative survey's point of view

Szilvia BORBÉLY URBINNÉ

University of Debrecen, Doctoral School of Humanities, Doctoral Programme of Socio-Historical Connections of Education and Culture

urbinneszilvi@gmail.com

These days, sport - as a leisure activity - is rather neglected in the life of children (*Keresztes, Pluhár and Pikó, 2003*). Schools play the most significant part in educating children in this field (*Goleman, 1997*). Since introducing every day PE lessons in September 2012 in an uplining system (grades 1, 5, 9) sport in schools once again earned a prominent role (*Réti, 2009*) however in choosing a sport parents have the greatest influence on children (*Tari-Keresztes, 2009*). As for the students, beyond getting committed towards the chosen sport, the loving-kindness of their PE teacher is also very determining (*Mikulán, 2013*). According to the badinage method (*Howes, 2000*) relationship with significant adults (teachers) creates a higher level of motivation towards school-work in the children. In terms of sport habits of the children, the physical activity and the opinion of their parents about sports, greatly influences them (*Stucky-Ropp és DiLorenzo, 1993*).

In our research, we have made a survey amongst the adult population (by filling in a questionnaire), within a research (Omnibusz) of the TÁRKI Social-research Association ZRT. The split of their address is as follows: 18% live in a county-shire city, 34% of them in cities, 30% in a civil parish and 18% of them in Budapest. (55% women, 45% men)

The aim of our research was to get an answer from the parents to find out if a positive opinion about sports (and the introduction of every day PE lessons) appears as a predetermination. We wished to know how important parents consider the love of their children towards PE and in what extend they see a role of their PE teacher in the prevalence of their sport activities.

70% of the parents proved right the need of introducing every day PE lessons and also considered important the role of PE teachers in the prevalence of their children's sport activities. They also found it important (73,5%) that their children should like PE as a subject. Significant differences are shown in the split of addresses (smaller places with tighter attitude) and in the prevalence of sport activity in the childhood.

By these results it can be confirmed that the positive attitude of parents in every day PE does have a positive, predetermining influence on the increase of children's physical activity.

A pszichikailag akadályozottak célcsoportja munkáltatói aspektusból

VÁMOSINÉ ROVÓ Gyöngyvér

Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar

rovo.gyongyver@feek.pte.hu

A Pécsi Tudományegyetemen futó MDWW projekt („Pszichikai akadályozottság és a munka világa”) célja, hogy felmérje a különböző pszichés zavarral élők, illetve pszichés zavar által akadályozott személyek munkaerő-piaci helyzetét, megítélését, és elősegítse a munka világába történő visszavezetésüket. A projekt több szakaszból áll; az első szakasz keretében vizsgáltuk, hogy a munkáltatók, illetve a munkavállalók mennyire vannak tisztában a „pszichikailag akadályozottak célcsoport” fogalmával; hogy milyen kiválasztási módszerekkel dolgoznak (fordítanak-e figyelmet a be nem vallott pszichikai gondokra); illetve milyen módszertannal próbálják segíteni a nem ép dolgozók munkavégzését; milyen a befogadói magatartás az adott vállalatnál; mennyire stresszesek a munkavállalók hétköznapijai, és hogyan próbálják a munkáltatók ezt elkerülni, csökkenteni. Az előadás a felmérés eredményeire fókuszál, megragadva azokat a körülményeket és kereteket, amelyek a célcsoport foglalkoztatását elsősorban befolyásolják.

